

Schriftlezing:

JOHANNES 15 : 9 – 17

RUTH 1 : 1 – 6 EN 22

RUTH 4 : 7 – 10

“VERLOSSER EN VRIEND”

DOOR KLAAS DE BOER

Ja, lieve mensen, *Verlosser en Vriend*. Dat werd de afgelopen jaren eens gezegd toen ik bij iemand op ziekenbezoek was. Wij kregen een heel indrukwekkend gesprek en hij zei tegen me: “En Jezus, dat is mijn Verlosser en Vriend.” Vandaar dat ik deze twee Bijbelgedeelten vandaag ook eens aan elkaar wil verbinden. Dat gedeelte uit Johannes waar de Here Jezus zegt: “Ik heb jullie Mijn vrienden genoemd.” En het andere gedeelte over Ruth.

Nu, dat boek Ruth is in feite een feestrol. Maar in die feestrol Ruth komt maar heel weinig feest voor. Er gebeuren de meest verschrikkelijke dingen. Allereerst die hongersnood, waarvan we gelezen hebben. En een hongersnood is verschrikkelijk. Kijk maar in Ethiopië en in de Sahellanden, waar mensen zich in leven moeten houden met het hoogst nodige, waar ze bij elkaar zitten in kampen en waar ze misschien geen eten hebben vandaag.

Die kleine boekrol Ruth werd gelezen op het Pinksterfeest, dat was het oogstfeest. Het was ook het feest waarin de verbondssluiting op de Sinai werd herdacht, omdat er een einde zou komen aan de tocht door de woestijn en ze moesten weten: we gaan vooruit, we kunnen niet meer terug, we moeten naar het beloofde land. In dat verbond heeft de Here God ons Zijn vriendschap aangeboden.

Dat is nu het wonder van God, die contact wil hebben met zondige mensen zoals wij. En het is misschien daarom dat wij dit gedeelte vandaag hebben gelezen. Het gaat over een zekere Elimelech, zijn vrouw Naomi en hun beide zonden: Machlon en Chiljon.

Dan breekt er in Bethlehem hongersnood uit... Hoe is dat nu mogelijk? Bethlehem betekent *Broodhuis*: brood genoeg! En nu? Honger... Jazeker, in Bethlehem is de broodtrommel leeg. Verschrikkelijk als er in het Broodhuis geen brood meer is. Dan is er toch geen hoop meer voor deze wereld? Hoe kan dat nu dat er geen brood meer is? In het Broodhuis Bethlehem geen brood meer?

Wij hebben gelezen dat het de tijd van de Richteren was. Er was geen koning in Israël en alle mensen deden wat goed was in hun eigen ogen. De heidense goden werden weer van stal gehaald. Er werden offerfeesten gehouden en vruchtbaarheidsfeesten. En wat gebeurt er dan? Dan trekt de Here God Zijn handen af van Israël.

Ik maak mij zelf daar wel een beetje zorgen over in Nederland. Als je met mensen en met kerkmensen praat, dan zie je dat er steeds meer lege plaatsen komen. We hebben de Here God niet meer nodig. We hebben brood genoeg! We hebben het niet nodig, we laten het voorbijgaan. En wat doet de Here God dan? Die trekt Zijn handen van ons af.

Ja, ik weet natuurlijk dat het evangelie in China en in verre landen schijnt en dat de Here God daar echt de kandelaar heeft opgericht. Maar Nederland? Hoeveel mensen stoppen niet? Hoeveel mensen gaan nog verder met God? Het zou zo een blauwdruk van onze tijd kunnen zijn. Bethlehem: brood genoeg. Nederland: levensbrood genoeg. Maar wat doe je dan? Je laat de Bijbel dicht. Je bidt niet meer en je luistert niet meer naar Gods geboden

En zo zien we dan vanmorgen die Elimelech gaan... Hij zegt tegen zijn vrouw: "Wij vertrekken!" Ja, er is ook zo'n programma op de tv: "Ik vertrek." En dan zie je ze vaak terugkomen met de staart tussen de benen.

"Wij vertrekken! Ik heb gehoord dat er in Moab brood in overvloed is." Hij wist natuurlijk wel: wij mogen geen contact hebben met Moab. Dat heeft God verboden. Maar ja, wat doe je als je niets te eten hebt? Dan trek je weg. "Wat zullen we ontmoeten? Vijandschap? Vriendschap?"

De namen in de Bijbel zijn altijd heel belangrijk, dat weet u wel. Elimelech is ook zo'n belangrijke naam. "*Mijn God is Koning*" betekent dat. Maar nu eens eerlijk: was God *Koning* in het leven van Elimelech? Hij liet het land van God in de steek en Hij verwachtte het niet meer van de wonderen van God. Hij kiest eigen wegen.

Dan vraag je je af: hoe haalt nu een Israëliet het in zijn hoofd om de wijk te nemen naar een heidens land? Zou hij misschien gekeken hebben naar zijn vermagerde jongens? Of zou hij gelezen of gehoord hebben dat vroeger zijn eigen mensen ook al waren weggetrokken?

Denk eens aan Abram die naar Egypte gaat en Izak die naar de Filistijnen gaat en Jakob die naar Gosen gaat en daar blijven wonen, omdat er honger was.

Ja, die Elimelech was net als wij: een kwetsbaar mens. Elimelech en de zijnen trekken weg, zoals duizenden, zelfs tienduizenden overal in de wereld. Weg uit je land. Weg uit de kerk. Weg uit de sfeer van de Bijbel. Ze geloven het wel... Ze geloven niet meer, ze kunnen het zelf wel redden. En waar iets van hun gading is, gaan ze naartoe. Elimelech trekt naar Moab.

Nu, het lijkt allemaal goed te gaan. Zie je vaker in het leven. Je doet wat en het lijkt goed te gaan, maar dan...? "*Mijn God is Koning*", Elimelech, sterft. En Naomi blijft over met haar twee jongens. Misschien als ze het aan u gevraagd had: "Wat moet ik nu doen?" dat u geadviseerd zou hebben: "Mens, pak je koffers, ga terug!" Maar nee, ze blijft. Waarom? Ik weet het niet... Misschien dat het graf van haar man haar wel tegenhield.

Ik sprak deze week met een vrouw die wilde niet naar een ander dorp. "Waarom niet?" vroeg ik haar. "Omdat mijn man hier begraven ligt." Ja, bloedbanden kunnen soms trekken, al worden ze verbroken door de dood. En ze gaat niet.

En Naomi? "Misschien heb je daar in Israël nog een stukje land. Misschien dat daar in Bethlehem je huis nog wel staat. Naomi, ga nou..." Maar ze gaat niet. "Naomi, let nu op je jongens." Maar ze let er niet op. Ze blijft. De goden in Moab zijn van hout, maar haar jongens niet, En ze blijft.

En die jongens? Ja, dat is heel gevoelig natuurlijk, maar die jongens trekken naar meiden. Ook in Moab gebeurt dat. En die twee jongens trouwen met Moabitische vrouwen. Dan gaat het van kwaad tot erger. Moet u maar eens lezen. Want ook die jongens sterven en dan blijft Naomi over met haar twee schoondochters: Orpa en Ruth.

Weet u wat Ruth betekent? Ruth betekent: "*Die trouw is*". Nu, dat heeft ze laten zien in haar hele leven, dat ze trouw is! Maar ze hebben geen van beiden kinderen. Dus kleinkinderen heeft Naomi ook niet. Ja, het geslacht van Elimelech sterft uit. En als God niet naar de wereld had omgekeken, dan zou dat boek geëindigd zijn in een stukje duisternis.

Maar dat is nu het wonder van deze zondag: je sluit het verleden af en je begint met wat nieuws. Volgende week gaan we op weg naar Kerstfeest en gaan we de Adventsweken beleven. "Hij komt!" zeggen we dan. "De Here Jezus komt eraan." En dan ontdek je dat God met mensen iedere keer opnieuw begint. En dat mensen iedere keer een nieuwe kans krijgen. Dat kan, al zit je misschien heel diep in de put, al kom je er niet uit, God geeft je toch een nieuwe kans.

Ik denk aan dat gesprek dat ik een keer gevoerd heb op een bovenkamertje in Haarlem met een jongen die helemaal in de put zat. Zijn vrouw en zijn familie hadden hem in de steek gelaten, hij was zijn huis uitgezet en daar zat hij... Toen zaten we samen te praten en keek hij me in de ogen en zei hij: "Ik moest in feite opnieuw geboren worden." Toen hebben we samen Johannes 3 gelezen. En daar staat dat als je de Here Jezus toelaat in je leven en met Hem gaat leven, dan word je opnieuw geboren en kun je opnieuw beginnen.

Nu, dat gebeurt ook in het leven van Naomi. Ze hoort: er groeien daar in Bethlehem, in de velden van Efrata weer korenaren. Er is brood in Bethlehem. Bethlehem doet zijn naam weer eer aan, het is weer een Broodhuis. Dan zie je daar de vriendschap van de Here God in. Hij helpt, Hij geeft weer brood. Dan trek ik zo in één keer de lijn door naar de Here Jezus, want de Here Jezus zegt: "Ik ben het Brood des Levens dat uit de hemel is neergedaald." Naomi, je mag terug! En dus gaat ze. Een emigrante wordt een remigrante. Ze keert uit haar ballingschap terug.

Dat maak je ook vaak mee dat mensen terugkeren naar hun roots. Zoveel jaren ergens geleefd en gewerkt, maar het was een stukje ballingschap. Dan komen Ruth en Naomi in Bethlehem. Ze kennen Naomi niet terug, maar God heeft een plan. En dat plan van God dat is zo belangrijk, dat is zo diepgaand en daarom gaan we van Ruth 1 even naar Ruth 4. Ruth komt in Bethlehem en u weet dat er in de Bijbel staat: Als er een broeder sterft zonder kinderen, dan moet iemand uit de familie die vrouw trouwen. Dat wordt dan de lossers of de goël, iemand die die vrouw verlost uit haar verdriet, uit haar zorgen en uit haar moeite. Hij neemt dan die vrouw bij de hand, neemt haar mee en al het leed is geleden en er zal weer blijdschap zijn. Dat noemen ze in de Bijbel het "zwagerhuwelijk".

Nu, dat gebeurt hier ook. Je ziet zo'n lossers, Boaz en hij heeft Ruth lief. Alleen, Boaz is geen familie, wel een beetje, maar geen zwager. Toch zorgt hij ervoor dat de echte lossers op een zijspoor komt en dat hij de lossers wordt. In het verhaal zie je Ruth aren plukken en Boaz ziet haar.

Om het verhaal goed te begrijpen, moeten we even drie dingen in de gaten houden. Als iemand rijk is en geen familie, kan hij geen lossers wezen, maar dan moet hij de familie om de hand vragen. Dat is één. Het tweede: die lossers moet in staat zijn om het te betalen.

Hoe deden ze dat dan? Ze hadden twee schoenen en de ene gaf de ene schoen aan de ander en die moest dan passen. En dat klopte dan ook. Daar hebben wij nog een spreekwoord aan overgehouden trouwens: "Dat heeft heel wat voeten in de aarde." Nu, dat klopt. En we hebben er nog een aan overgehouden. Moet u ook even onthouden, dan weet u meteen dat de Bijbel barstens vol zit met spreekwoorden: "Wie de schoen past, die trekke hem aan." Dus dat was de overdracht.

En het derde: hij moest ook bereid zijn om lossers te zijn. En al zou Boaz de echte lossers zijn en hij wilde niet, dan mocht hij weigeren.

En kijk nu eens een keer naar je eigen leven. Misschien zie je dan wel Ruth: hopeloos, eenzaam, geen toekomst. En wij? Mensen zonder toekomst, misschien wel met de dood voor ogen. En dan komt er iemand die ons ver - lost, die ons die vriendendienst bewijst. En dat is nu Jezus Zelf.

Dan weer die drie punten: Hij moest in de eerste plaats familie van ons zijn. Nu, dan ken je de Bijbel: "Die Zich niet geschaamd heeft om ons Zijn broers te noemen." Daarom is het volgende week Advent. Dat betekent: de Here Jezus is lid geworden van het menselijk gezin. Hij is gaan wonen tussen de mensen in. En je ontdekt: Hij is familie van mij.

Tweede vraag: kan Hij het wel betalen? Weer de Bijbel, Psalm 48 vers 8 en 9: "Niemand van hen – dat zijn namelijk de rijken – zal de broeder kunnen verlossen van hun leven, want de verlossing van hun leven is te kostbaar." Je moet dus rijk zijn. En wie was er nu rijk? De Here Jezus. En wat wordt Hij? Ik weet vast

dat Hosanna het gaat zingen met de Kerstdagen: "Zo arm werd de Heer..." Hij was rijk en Hij werd arm en Hij betaalde zelfs de prijs met Zijn leven.

Dan de laatste vraag, de derde. Wil Hij het? Ik heb even gekeken zo door mijn bril heen toen u het zong: "Ja, Zijn liefde zocht mij en Zijn bloed dat kocht mij; door genade ben ik een kind van God." Dat is nu het mooie. Ruth vertrouwde zich toe aan Boaz. En zo mogen wij ons toevertrouwen aan de grote nazaat van Boaz: aan Jezus, onze Losser, die onze Verlosser is. En Jezus zoekt vandaag en ook de komende tijd mensen hier in Amsterdam, maar ook in de hele wereld. Hij wil vriendschap hebben. Hij wil Zijn leven inzetten voor Zijn vrienden.

Vriendschap is zo'n woord om te koesteren op je tong. Iemand die van je houdt, "Iemand die met je grient, dan pas kun je zeggen," zei Toon, "dat is een vriend."

Er is ook een postzegel van drie geestelijken. Die zaten samen op een boot en op een gegeven moment worden ze door een torpedojager geraakt. Dan zie je zo in één keer die geestelijken de reddingsvesten uitdelen aan de hele bemanning. Maar tenslotte heeft iedereen een reddingsvest en de geestelijken niet. Drie reddingsvesten tekort. En het verhaal gaat dat die geestelijken daar zingend staan op die boot die ten onder gaat en het laatste wat de mensen in het water van hen zien is dat ze hun leven geven voor hen. Daar is in Amerika een postzegel van gemaakt. Ze zinken in de golven...

Dat is een beeld van Jezus die vriendschap wil bieden. Het is het beeld van de grote Boaz, maar ook van de kleine Boaz. Boaz geeft alles wat hij heeft en de grote Boaz geeft het een en het al: Zijn eigen leven. Boaz is de lossen, maar Jezus is de Verlosser die je verlost van je verkeerde dingen, die je verlost van je zonden, die je verlost van al je ellende en die je een erfenis geeft: het eeuwige leven.

Daarom is Kerstfeest in feite het feest van je Vriend die je Verlosser is. En nu hoop ik en bid ik dat u allemaal die Verlosser kent. Als je die Verlosser in je leven aanvaardt en accepteert als je echte losmaker van zonde en dood, dan kun je het oude achter je laten en kun je opnieuw beginnen. En je weet: "Hij is mijn Hoop, Hij is mijn Lust."

Mooi woord, hè, Verlosser en Vriend. Nu, moet je dat eens indenken. Hem kun je vandaag vinden, Hem kun je vandaag toelaten in je hart. Dan wordt het een ander leven en daar gaan we van zingen. Amen.